

Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach

Zamieszczone poniżej informacje charakteryzują sytuację społeczną kobiet i mężczyzn w różnych krajach. Wybraliśmy cechy demograficzne, poziom wykształcenia, aktywność zawodową, bezrobocie, zarejestrowaną liczbę zabiegów przerywania ciąży, niektóre wskaźniki stanu zdrowia, wielkość zarobków, sytuację rodzinną i udział w życiu publicznym.

Tabela 1. Oczekiwana liczba lat życia

Kraj	Kobiety		Mężczyźni	
	1960	1989	1960	1989
Anglia	73,1	78,5 ^a	66,6	71,1 ^a
Australia	74,0	79,6 ^a	67,9	73,3 ^a
Austria	71,9	78,6	65,4	72,0
Belgia	72,7	77,7 ^b	66,7	70,9 ^b
Dania	74,1	77,7 ^a	72,3	71,8 ^a
Finlandia	72,4	78,7 ^a	65,4	70,7 ^a
Francja	73,6	80,6	67,0	72,4
Grecja	70,4	b.d.	67,3	b.d.
Hiszpania	72,2	b.d.	67,4	b.d.
Holandia	75,5	80,0	71,6	73,7
Irlandia	72,4	78,8 ^a	68,5	71,0 ^a
Islandia	75,0	79,9	70,7	75,2
Japonia	70,3	81,8	65,4	75,9
Kanada	74,3 ^c	79,7 ^b	68,4 ^c	73,0 ^b
Luksemburg	71,9	77,9	66,1	70,6
Nowa Zelandia	73,9	77,1 ^b	71,1	73,9 ^b
Norwegia	75,9	79,9	71,4	73,3
Polska	b.d.	75,5	b.d.	66,8
Portugalia	67,2	77,6	61,7	70,7
RFN	72,4 ^c	78,4 ^a	66,9 ^c	71,8 ^a
Stany Zjednoczone	73,1	78,5	66,6	71,5
Szwajcaria	74,2	80,7 ^a	68,7	73,9 ^a
Szwecja	74,9	80,6	71,2	74,8
Włochy	71,8	79,1	66,8	72,6

^a Dane dla roku 1988; ^b 1986; ^c 1961. Źródło: *OECD in Figures* (1991) z wyjątkiem Polski, dla której dane pochodzą z *Demografia* (1991).

272 *Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach*

Tabela 2. Prawdopodobieństwo zgonu kobiet i mężczyzn w wieku 45 lat według wybranych przyczyn

Kraj i rok	Liczba zgonów na 100 000 osób w wieku 45 lat z powodu									
	Chorób					Wypadków				
	Układu krążenia		Serca		M	Układu oddechowego		samochoodowych		M
K	M	K	M	K		M	K	M		
Anglia, 1990	483	475	290	337	115	124	3	4		
Argentyna, 1987	578	508	356	341	62	105	3	7		
Australia, 1988	566	487	356	350	63	102	6	8		
Austria, 1990	586	545	357	358	47	69	5	6		
Belgia, 1986	463	402	251	252	65	114	5	9		
Bulgaria, 1990	701	627	325	319	48	64	3	8		
Chile, 1987	378	334	193	184	124	133	1	5		
Czechosłowacja, 1990	632	548	324	337	45	59	4	7		
Dania, 1990	487	464	310	331	75	85	4	7		
Francja, 1989	409	334	235	204	71	80	5	8		
Izrael, 1988	480	462	344	357	71	78	5	7		
Japonia, 1990	465	370	248	204	129	165	5	9		
Kanada, 1989	485	439	326	329	90	109	4	7		
Kuba, 1988	545	501	337	332	101	101	b.d.	b.d.		
Meksyk, 1986	332	281	193	177	106	117	6	16		
Norwegia, 1989	492	489	300	348	117	100	3	4		
Nowa Zelandia, 1987	521	499	330	373	113	129	6	7		
Polska, 1990	624	544	191	249	31	54	5	13		
Rumunia, 1988	724	617	304	296	76	107	b.d.	b.d.		
RFN, 1989	555	486	342	336	51	79	3	5		
St. Zjednoczone, 1988	532	482	388	388	89	105	5	8		
Szwecja, 1988	550	544	361	410	85	87	3	5		
Węgry, 1990	616	512	249	258	37	56	6	13		
Włochy, 1988	530	434	261	242	56	86	4	11		

Źródło: *World Health Statistics* (1991).

Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach 273

Tabela 3. Oświata i poziom wykształcenia

Kraj	Odsetek analfabetów				Liczebność kobiet w stosunku do mężczyzn w l. 1985–1987 wśród:	
	w wieku 15–24		powyżej 25 lat		uczniów szkół średnich	studentów
	K	M	K	M		
Albania	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	83	91
Algeria	40,5	15,5	85,7	61,3	71	46
Anglia	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	94	81
Argentyna	2,7	3,6	7,5	6,4	112	113
Austria	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	98	80
Boliwia	24,2	8,5	60,6	32,3	86	b.d.
Brazylia	14,8	17,5	33,6	26,9	b.d.	100
Bułgaria	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	96	124
Chile	2,8	3,8	12,1	10,9	106	75
Chiny	17,9	4,8	62,3	27,6	69	42
Czechosłowacja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	73	170
Egipt	61,9	37,0	84,7	51,0	65	50
Ekwador	7,3	5,2	25,9	17,0	98	64
Francja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	97	102
Grecja	1,1	0,9	17,6	4,7	92	94
Hiszpania	0,6	0,7	3,1	3,4	101	96
Iran	57,7	29,1	85,4	63,2	65	39
India	59,7	33,7	80,6	50,2	b.d.	35
Izrael	0,4	0,4	14,3	6,4	105	84
Japonia	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	97	56
Jordania	23,5	5,2	b.d.	b.d.	92	82
Kuwejt	23,9	18,7	49,7	30,4	90	117
Kuba	1,2	1,9	7,2	5,8	102	123
Mali	86,5	73,3	97,9	92,4	40	15
Meksyk	9,2	6,9	26,4	17,7	95	66
Mozambik	74,7	36,0	93,8	65,8	49	30
Nepal	85,1	54,9	93,4	74,0	30	25
Pakistan	75,1	54,6	89,2	68,3	37	17
Panama	6,6	5,1	19,5	17,8	109	136
Peru	10,2	3,5	34,6	13,2	83	53
Polska	0,2	0,2	2,2	0,9	103	127
Portugalia	3,3	1,8	31,7	19,1	116	113
Puerto Rico	5,4	6,6	13,8	11,8	b.d.	153
Rwanda	55,3	40,3	84,6	55,6	52	16
Sudan	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	73	88
Singapur	3,8	3,6	36,8	10,9	98	72
St. Zjednoczone	0,6	0,7	3,1	3,4	97	110
Szwecja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	107	89
Tajlandia	3,8	2,4	22,9	9,7	b.d.	b.d.
Tunezja	36,8	9,7	84,5	54,9	70	58
Turcja	24,7	6,4	62,3	25,0	55	50
Węgry	0,6	0,6	1,7	0,7	95	115
Wietnam	6,0	3,9	32,3	12,8	b.d.	31
Włochy	0,4	0,3	5,5	3,4	92	88
Zambia	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	54	21

Źródło: *The World's Women 1970–1990* (1991).

274 *Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach*

Tabela 4. Aktywność zawodowa kobiet w wieku 15–64 lat wśród ogółu kobiet

Kraj	1980	1989	Zmiana w %
Anglia	58,3	65,4	6,2
Australia	52,7	60,8	23,6
Austria	48,7	54,3	10,3
Belgia	47,0	51,6	1,8
Dania	69,9 ^b	77,3	8,2
Finlandia	70,1	73,3	4,4
Francja	54,4	56,2	4,1
Grecja	33,0	43,5 ^a	15,0
Hiszpania	32,2	39,9	12,3
Holandia	35,5	51,0	24,2
Irlandia	36,3	37,6 ^a	3,6
Japonia	54,9	59,3	11,0
Kanada	57,2	67,4	16,6
Luksemburg	39,9	47,6	15,7
Nowa Zelandia	44,6	60,7	20,7
Norwegia	62,3	71,2	11,1
Polska	b.d.	61,6	b.d.
Portugalia	57,0	59,7	7,2
RFN	51,4	54,8 ^a	6,6
Stany Zjednoczone	68,1	59,7	15,7
Szwajcaria	57,1	58,5	11,4
Szwecja	74,1	80,5	4,8
Włochy	39,6	44,3	7,6

^a Dane dla roku 1988; ^b 1979.

Źródło: *OECD in Figures* (1991) z wyjątkiem Polski, dla której dane pochodzą z *Sytuacja społeczno-zawodowa kobiet w 1991 r.* (1991). Dane dla Polski dotyczą kobiet od 18 do 59 lat.

Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach 275

Tabela 5. Praca na niepełnym etacie

Kraj	Odsetek pracujących na niepełnym etacie w stosunku do ogółu zatrudnionych				Odsetek kobiet wśród ogółu na nie- pełnym etacie	
	Kobiety		Mężczyźni		1980	1989
	1980	1989	1980	1989		
Anglia	39,9 ^a	43,8	1,9 ^a	5,0	92,8 ^a	87,0
Australia	35,7	40,1	5,2	7,8	79,7	78,1
Austria	18,1 ^a	17,2 ^b	1,3 ^a	1,0 ^b	89,0	91,5 ^b
Belgia	16,5 ^a	25,0	1,0 ^a	1,7	88,9 ^a	89,6
Dania	46,3	41,5	5,2	9,0	86,9 ^a	79,4 ^b
Finlandia	10,7	10,4	3,1	4,6	74,8	67,0
Francja	17,1	23,7	2,4	3,5	82,1	83,2
Grecja	b.d.	23,9 ^b	b.d.	2,9 ^b	b.d.	23,7 ^b
Hiszpania	b.d.	11,9	b.d.	1,6	b.d.	77,2
Holandia	44,0 ^a	61,5	5,5 ^a	15,6	76,4 ^a	69,9
Irlandia	13,1 ^a	17,1 ^b	2,1 ^a	3,8 ^b	71,2 ^a	68,2 ^b
Japonia	28,6	31,9	7,5	8,0	76,0	73,0
Kanada	23,8	24,5	5,9	7,7	72,6	71,6
Luksemburg	5,1 ^a	5,8 ^b	1,0 ^a	2,0 ^b	87,5 ^a	80,0 ^b
Nowa Zelandia	32,3	36,6	8,0	11,0	71,1	71,3
Norwegia	48,9	46,1	4,9	8,3	86,8	82,5
Polska	b.d.	12,8	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Portugalia	10,0	7,3	2,6	3,1	77,9	69,8
RFN	27,6 ^a	30,6 ^b	1,5 ^a	2,1 ^b	82,1 ^a	83,2 ^b
Stany Zjednoczone	26,8	25,5	9,6	10,0	67,3	67,8
Szwecja	41,7	46,2	5,9	7,2	86,8	84,2
Włochy	10,6 ^a	10,9	3,0 ^a	3,1	61,4 ^a	64,7

^a Dane dla roku 1979; ^b 1988. Źródło: *OECD in Figures* (1991) z wyjątkiem Polski, dla której dane pochodzą z *Sytuacja społeczno-zawodowa kobiet w 1991 r.* (1991). Dane dla Polski dotyczą kobiet od 18 do 59 lat.

276 *Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach*

Tabela 6. Zarobki kobiet jako odsetek zarobków mężczyzn w wybranych krajach

Kraj i rok, z którego pochodzą dane	Zarobki kobiet w relacji do zarobków mężczyzn (w %)
Anglia, 1981	69,5
Australia, 1976	65,0
Francja, 1981	80,4
Kanada, 1980	51,2
RFN, 1981	72,5
Norwegia, 1982	52,7
Polska, 1982	67,9
Polska, 1992	68,5
Stany Zjednoczone, 1980	55,4
Szwecja, 1980	62,3
Włochy, 1981	83,9

Wielkości te nie są ściśle porównywalne, ponieważ zbiorowości, z których uzyskano dane nie były w poszczególnych krajach jednakowe.

Źródło: Dane dla Anglii, Francji, RFN i Włoch pochodzą z Bakker (1988); dla Australii – Jones (1983); dla Kanady, Stanów Zjednoczonych, Norwegii i Szwecji – Rosenfeld i Kalleberg (1990); dla Polski – Domański (1992).

Tabela 7. Bezrobocie wśród kobiet i mężczyzn (w%)

Kraj	W stosunku do ogółu zatrudnionych						Wśród pracujących w	
	Kobiety			Mężczyźni			1989 r. do 25 roku życia	
	1980	1989	1992	1980	1989	1992	Kobiety	Mężczyźni
Anglia	4,2	4,0	5,4	6,6	7,7	13,1	6,5	10,5
Australia	7,4	6,2	10,0	5,3	4,9	11,4	11,1	10,0
Austria	2,8	3,6	6,6	1,3	2,8	5,7	b.d.	b.d.
Belgia	13,5	13,7	15,5	4,6	6,1	8,1	b.d.	b.d.
Bulgaria	b.d.	b.d.	14,5	b.d.	b.d.	13,7	b.d.	b.d.
Dania	8,3 ^a	8,9	12,8	4,2 ^a	7,5	9,1	b.d.	b.d.
Finlandia	4,6	3,4	5,7 ^b	4,6	3,5	9,2 ^a	6,2	6,0
Francja	9,4	12,6	12,5	4,2	7,0	8,1	24,2	14,8
Grecja	4,1	12,2	b.d.	2,2	4,7	b.d.	b.d.	b.d.
Hiszpania	12,7	25,2	25,6	10,4	12,6	14,3	b.d.	b.d.
Holandia	7,1	11,5	4,0	5,6	6,3	4,4	13,7	9,3
Irlandia	7,0	11,3	b.d.	7,4	17,5	b.d.	20,9 ^b	27,9 ^b
Japonia	2,0	2,3	2,2	2,0	2,3	2,1	4,2	4,7
Kanada	8,4	7,9	10,4	6,8	7,2	12,0	10,0	12,4
Luksemburg	1,2	1,6	b.d.	0,5	1,1	b.d.	b.d.	b.d.
Nowa Zelandia	2,7	7,2	9,5	2,0	7,1	10,9	b.d.	b.d.
Norwegia	2,3	4,7	5,1	1,2	5,2	6,5	10,9	11,9
Polska	—	8,3	13,8	—	—	24,7	10,7	b.d.
Portugalia	13,3	7,2	4,9	1,2	5,1	3,5	10,9	11,9
RFN	4,4	8,2	7,2	2,5	5,9	6,2	9,0 ^c	7,2 ^c
Rumunia	—	b.d.	5,7	b.d.	b.d.	3,2	b.d.	b.d.
Stany Zjednoczone	7,4	5,3	6,9	6,7	5,0	7,6	10,3	10,6
Szwecja	2,3	1,4	3,8	1,7	1,3	5,7	3,0	3,0
Węgry	b.d.	b.d.	8,8	b.d.	b.d.	10,8	b.d.	b.d.
Włochy	13,0	18,6	15,9	4,7	7,9	7,5	40,4	27,8

^a Dane dla roku 1979; ^b 1988; ^c 1987; ^d 1991

Zródło: Dla 1980 i 1989 dane pochodzą z OECD in Figures (1991) z wyjątkiem Polski, dla której dane pochodzą z Sytuacja społeczno-zawodowa kobiet w 1991 r. (1991). W Polsce odsetek bezrobotnych w najmłodszej grupie wiekowej dotyczy osób w wieku 18-24. Dane dla 1992 r. wzięto z Bulletin of Labour Statistics (1993: tab. 4. s. 43-75), z wyjątkiem Bułgarii, Polski i Węgier, dla których dane zaczerpnięto z Employment Observatory (1992: 24).

278 *Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach*

Tabela 8. Stosunek liczby zarejestrowanych zabiegów przerwania ciąży do liczby żywych urodzeń, małżeństw, rozwodów

Kraj	Liczba aborcji na 1000 żywych urodzeń		Współczynniki	
	(w %)	małżeństw	rozwodów	
Anglia	23,2	b.d.	2,88	
Argentyna	b.d.	5,8	b.d.	
Armenia	b.d.	8,3 ^b	1,26 ^b	
Austria	b.d.	5,6 ^c	2,11	
Belgia	b.d.	6,2 ^c	b.d.	
Brazylia	b.d.	5,6 ^b	0,45 ^b	
Bułgaria	137,5	5,4 ^c	1,26	
Chile	b.d.	7,5	0,46	
Czechosłowacja	75,9	6,7 ^c	2,39 ^c	
Dania	32,7 ^b	6,0 ^c	2,95 ^b	
Estonia	33,7	b.d.	b.d.	
Finlandia	19,3 ^b	4,7	2,89 ^b	
Francja	21,2	5,0 ^c	1,87	
Iran	b.d.	b.d.	0,69	
Izrael	15,4	7,0	1,29	
Japonia	37,4	b.d.	1,27	
Kanada	18,0 ^b	7,6 ^b	3,08 ^b	
Kuba	81,7 ^b	15,0 ^c	4,05 ^c	
Litwa	48,4	b.d.	3,33 ^b	
Meksyk	b.d.	7,4	4,73	
Norwegia	7,9	b.d.	2,40 ^b	
Nowa Zelandia	17,0	6,8 ^b	2,70 ^b	
Polska	7,1	6,1 ^b	0,91	
Portugalia	b.d.	6,8 ^b	1,01	
RFN	10,8	6,5	1,94	
Stany Zjednoczone	35,5 ^c	9,4 ^c	4,73	
Szwecja	30,2	b.d.	1,01 ^b	
Tajlandia	b.d.	8,2	b.d.	
Turcja	b.d.	7,9 ^b	0,45 ^b	
Węgry	87,9	5,7 ^c	2,40	
Wenezuela	b.d.	5,9 ^b	1,16 ^b	
Włochy	29,2 ^b	5,4	0,48	

Obliczenia wykonano na podstawie danych z: *Demographic Yearbook* (1992).

* Dane dla roku 1987; ^b 1989; ^c 1991. W pozostałych przypadkach dane dotyczą 1990 r.

Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach 279

Tabela 9. Rodziny i gospodarstwa domowe kobiet

Kraj i rok	Gospodarstwa domowe, w których kobieta jest głową domu:			Odsetek mężatek wśród kobiet powyżej 25 lat
	% wśród ogółu gospo- darstw	% w których kobieta mieszka tylko z dziećmi	% kobiet samot- nych	
Anglia	25	32	b.d.	57
Argentyna	19	b.d.	b.d.	58
Australia	25	23	b.d.	62
Austria	31	b.d.	20	52
Belgia	21	24	15	62
Botswana	45	b.d.	4	41
Brazylia	14	63	3	59
Chile	22	b.d.	3	58
Czechosłowacja	23	32	15	62
Francja	22	17	16	55
Gwadelupa	34	52	10	67
Hiszpania	16	40	7	60
Iran	7	b.d.	3	b.d.
Izrael	18	b.d.	12	62
Japonia	15	b.d.	9	63
Kanada	12	25	12	62
Kongo	21	53	6	53
Kuba	28	b.d.	b.d.	66
Mali	15	b.d.	4	72
Martynika	35	53	9	33
Norwegia	38	18	17	55
Nowa Zelandia	24	32	11	62
Pakistan	4	63	1	73
Polska	27	b.d.	12	64
Singapur	18	b.d.	3	52
St. Zjednoczone	31	b.d.	15	57
Szwajcaria	25	17	18	55
Szwecja	27	b.d.	19	47
Włochy	20	b.d.	12	61
Zambia	28	b.d.	6	65

Źródło: *The World's Women 1970–1990* (1991).

280 *Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach*

Tabela 10. Udział kobiet na kierowniczych stanowiskach, w gospodarce, instytucjach politycznych i w życiu publicznym

Kraj	Rok, w którym kobiety uzyskiwały prawa wyborcze	Kobiety (w %)		
		w parlamencie	na kierowniczych stanowiskach w gospodarce, wymiarze sprawiedliwości i w rządzie	na stanowiskach ministerialnych
Albania	1945	5,7	5,0	5,6
Algeria	1962	10,0	0,0	3,3
Anglia	1918	9,2	4,1	8,0
Angola	1975	9,5	5,6	4,8
Argentyna	1952	5,0	2,1	0,0
Australia	1901	8,2	1,0	3,3
Austria	1918	21,3	5,5	11,8
Belgia	1948	9,4	4,6	0,0
Botswana	1965	5,0	3,8	0,0
Brazylia	1934	6,0	5,0	3,4
Bułgaria	1944	12,9	2,8	5,3
Chiny	1949	21,0	1,4	6,7
Czechosłowacja	1920	12,0	5,0	5,6
Dania	1915	33,0	4,1	13,6
Egipt	1956	2,2	0,0	0,0
Ekwador	1928	5,2	0,0	0,0
Francja	1944	6,1	3,4	0,0
Grecja	1952	5,3	0,0	4,2
Hiszpania	1931	16,0	0,0	0,0
Holandia	1919	20,0	9,5	6,3
Irak	1980	10,8	0,0	0,0
Iran	1944	3,4	2,8	5,3
India	1950	7,3	3,7	0,0
Izrael	1948	9,2	8,8	3,2
Japonia	1945	2,3	0,0	0,0
Jordania	1973	0,0	0,0	0,0
Kanada	1918	13,2	6,2	17,1
Kuba	1934	22,8	2,8	2,9
Mali	1956	2,3	0,0	6,3

Aneks – dane o sytuacji kobiet w różnych krajach 281

Maroko	1963	0,7	0,0	0,0
Martynika	1944	b.d.	2,8	5,3
Meksyk	1953	7,6	0,0	0,0
Mongolia	1923	3,9	0,0	0,0
Norwegia	1913	35,8	18,5	13,3
Nowa Zelandia	1893	16,5	0,0	9,4
Pakistan	1947	0,9	2,2	0,0
Paragwaj	1962	2,5	0,0	0,0
Polska	1918	9,6	0,0	3,4
Portugalia	1931	8,7	5,0	7,1
Republika Płd. Afryki	1979	2,8	0,0	0,0
Rumunia	1946	3,5	12,5	11,6
Sudan	1953	4,6	0,0	0,0
Singapur	1948	3,7	0,0	0,0
St. Zjednoczone	1920	10,8	11,5	5,6
Szwajcaria	1971	17,5	2,9	12,5
Szwecja	1921	33,5	8,8	18,2
Tajlandia	1932	4,2	3,8	0,0
Turcja	1934	1,8	0,0	0,0
Wenezuela	1947	10,0	4,5	0,0
Węgry	1945	7,3	3,3	4,0
Wietnam	1946	18,5	0,0	0,0
Włochy	1945	8,1	0,0	4,5
Zair	1960	b.d.	0,0	0,0
Zimbabwe	1957	12,0	7,0	4,0

Źródła: *Union Interparlementaire* (1993); *The World's Women 1970–1990* (1991).